

Debreceni

FŐNYIA

www.licium.hu

REFORMÁTUS IFJÚSÁGI LAP

XIV. ÉVF. 1. SZÁM (99. SZ.)
2014. MÁRCIUS-ÁPRILIS

Egységben az erő

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseiről való megemlékezés minden nemzeti közösségben nagyon fontos alkalom arra, hogy összetartozásunkat lélekben és tettekben is kifejezzük. Ez az év sajnos olyan jelenségeket hozott, amelyek némileg beárnyékolják az emelkedett hangulatot.

Először is, a 2014-es esztendő választási év is, ilyenkor pedig a politika a szokottnál is jobban betolakszik életterünkbe. A kampány intenzitása rendszerint e hónapban éri el zenitjét, ez pedig sajnálatos módon nemzeti ünnepünket sem kíméli. A különböző megemlékezéseket a hatalomért versengő pártok gyakran saját politikai tükörük építésére használják fel. Mindenfélté ígérnek nekünk, a magyar nemzeti lobogó mellé elmésnek szánt, olykor demagóg jelmondatokkal ékített pártzászlókat aggatnak. Ennél is szomorúbb: egymás besározására nemegyszer több energiát fektetnek, mint a tényleges ünnepségre. A társadalmat ez még inkább megosztja, s elsikkad mindaz, amit egy nemzeti ünnepnek jelentenie kellene. A 19. században ez még szerencsére nem fordulhatott elő (aligha lett volna különben sikeres a forradalom, illetve olyan tiszteletre méltó és elszánt a harc az osztrák sással és az orosz medvével), pedig már akkor is léteztek pártok, a nemzet ügye mégis elsődleges volt, az egész magyarság szinte egy emberként vette ki részét a küzdelemből. Sokan mondják, nem jó állandóan a múlt felé tekintgetni. Az azonban kétségtelen, bőven lenne mit tanulnunk elődeinktől. Ezen a téren is.

A másik ok, amiért nem lehet felhőtlen az ünnep, hogy az anyaországtól elszakított kárpátaljai magyarok helyzete is válságosra fordulhat. Nyilván a legtöbben igyekszünk követni az Ukrajnában zajló eseményeket (s nem csak azért, mert intézményünkben, a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen is számos kárpátaljai magyar hallgató tanul). Gyakran egymásnak ellentmondó információk jutottak és jutnak el hozzánk. Reméljük, jóra fordul az ottani magyarok helyzete is, az anyanyelv szabad használata ügyében is!

Nem szabad hagynunk, hogy megosszanak bennünket, ne féljünk ünnepelni, de leginkább ne féljünk együtt ünnepelni a forradalom hőseit, mert ez az egység lehet az, ami – amellet, hogy saját lelki épülésünket is szolgálja – segíthet megvédeni elszakított honfitársainkat is.

Lamos Péter

Fotó: Révész Gábor

Kikelet

Érzed, szemed bántja a szikrázóan éles fény, ami most mindent eláraszt. A természet másik arcát mutatja, valami újat. A napóra már a tőzikeknek kedvez. A művelt emberekben pedig el van vetve a holnap dilemmája, lépkednek elektronikus zombiként a világban, lábaikat már alig tudják használni. Az időt nem az ablakon át szemlélik, hanem intelligens eszközükkel észlelik a kinti világ helyzetét, s hiszik, hogy ők a leginformáltabbak, tájékozottabbak mindenkinél, az égbolton pedig a tavaszi napéjegyenlőséget sem veszik észre. A kicsorbult elme számára a természet ólomszürkén virít még odakint. A társadalom álarcosbálja ez, ahol mindenki egy színes maszk mögé rejtőzik, igazi lénye helyett. A racionalista azt hiszi, ha valami nem látható, akkor az nem is létezik. Talán ebben a fényárban valami láthatatlanra is feleszmélhetünk, ami ott van a zsenge hajtásokban, az ébredező, letaposott fűszálakban.

Gyönyörű Tamara

Több mint háromezren vettek részt a február 28-án megrendezett VII. Református Jótékonysági Bálon. A teljes bevétellel – 3 millió 600 ezer forint – idén az erdélyi Kőhalmi Szórványdiákotthon támogatja a Tiszántúli Református Egyházkerület.

Középen: Szegedi László, a Brassói Református Egyházmegye esperese, a Kőhalmi Szórványdiákotthon vezetője. (Folytatás a 7. oldalon.)

Barcza János felvétele

Az Úr azonban ezt mondta nekem: Ne mondd, hogy fiatal vagy, hanem menj, ahova csak küldelek, és hirdesd, amit csak parancsolok! (Jer 1,7)

„Nem látszani, hanem lenni...”

Debreceni teológus-mártírunk: ifj. dr. Varga Zsigmond

Alább rövidítve közöljük dr. Fekete Károly emlékbeszédét, amely a mártír teológus emlékét idéző ülésen, március 5-én, a Debreceni Református Kollégium dísztermében hangzott el. Az előadás teljes terjedelmében, jegyzetapparátussal, elolvasható a www.licium.hu oldalon.

A két világháború közötti bonyolult szellemi-lelki-politikai viharok közepette a Debreceni Egyetem Református Hittudományi Karának tudományos műhelye igen komoly teológiai felkészültséggel és pedagógiai bátorsággal vállalta fel a nemzeti sorskérdésekben az őrállói feladatot.

A felfokozott nacionalista közhangulat idején a radikalizálódást visszafogó, faj-

elmélet-mentes nemzeti identitástudat ápolásában jártak élen a debreceni teológiai tanárok. Ez a teológiai műhely, ez a hitvalló attitűd és nevelő közeg érlelt ki egy olyan egyetemistát, ifj. dr. Varga Zsigmondot (1919–1945), aki abszolválta teológiai tanulmányait, és mint bölcsészdoktori címmel is rendelkező segédlelkész lett a magyar keresztyénség mártírjává a II. világháború idején.

Legendás hírvé teológus-családba született Debrecenben. A hitvallásos családi légkör megalkuvás-mentes sorsvállalásra nevelte. Ezt táplálta tovább a debreceni Református Főgimnázium: gyors nyelvi előhaladás, nyertes országos középiskolai verseny, díjazott pályatételek jelezték kiváló felkészültségét. Debreceni teológiai tanulmányai közben a teológus ifjúság vezéregyéniségévé nőtte ki magát. Ezekben az években makulátlan tisztaságúvá formálódik benne a hivatástudat, és megszületik a saját, markáns lelképítménye: „*Most fog eldőlni, hogy akarunk-e igazán – nem szájjal, hanem szívvel – bizonyosságot tenni az Életről és az Igazságról először önmagunk és egymás előtt. Leszünk-e egyszer már végre Krisztus harcos seregévé, életet és szívet érte örömet feláldozni kész, lelki tagokká, új emberekké, akik utolsó leheletükig küzdenek a mozgósított Egyházban az Isten uralmáért és dicsőségéért! Most, éppen most következik a súlyos próba egész református egyházunkra – ha vajon a magunk kicsinyes érdekeinek suba-félre-*

dobásával egyedül Krisztust ismerjük-e el Vezérnek, vagy külső győzelmektől megintastulva járjuk tovább a régi haláltáncot!? – »A Krisztus közöttetek van« – mondja Pál apostol. Krisztus ügye pedig mindenképpen győz, az Ő ügye csak győzelmes ügy lehet a mi tehetetlenségünk vagy akaratumk ellenére is. Csak az a kérdés, hogy engedelmes bárányokként adjuk-e át magunkat Neki, feltétlen bizalommal és örömmel követjük-e Őt valahová megy el egészen a Golgotáig, vagy megvárjuk, míg ostorral és ítélet szavával jelenik meg közöttünk?! – Ha ma még csak az Ő csendes hívogatását halljuk, meg ne keményítsük szívünket!»

1941/42-ben a teológus ifjúság szeniora lett. A tanítványság minőségivé, igényesebb tétele élet- és munkaprogramjává vált. Önfegyelmű és a krisztusi normák alapján élő közösség lebegett a szeme előtt. Kitartóan dolgozott a Teológus Gyülekezet megalakulásán, amelynek „célja: a hitvalló egyháztagokra, hitbéli öntudatból folyó missziói munkára, az élet minden viszonylatában szilárd keresztyén erkölcsi jellemre és keresztyén magyar hazafiságra, és mindezek által az Ige szolgálatára való nevelés”. A kitűnő eredménnyel megszerzett I. lelkészképzésű bizonyítvány után írta meg bölcsészdoktori értekezését. Az 1942/43-as tanévet Svájcban töltötte. Nemzetközi tapasztalatokkal pályázott 1944-ben a téli szemeszterre Bécsbe, és újra ösztöndíjas lett. Ravasz

László püspök megbízta azzal is, hogy gyülekezeti szolgálatokat végezzen a bécsi református templomban.

Keresztyén igehirdetése, gyülekezetépítő munkája miatt ekkor már megfigyelés alatt állt a nemzetiszocialista uralom alatt álló Bécsben. Az itthoni nyilasluralomátvitelhez közel eső vasárnapon jutott el csúcsponjtjára Varga Zsigmond tanúságtétele. Egy Gestapo-tiszt felszólta a szószékre az igehirdetés közben: „Megvonom öntől a szót.” Varga Zsigmond csendes határozottsággal azt válaszolta: „Önnek ehhez nincs joga és az istentiszteletünket sem zavarhatja.” Miután tudomására jutott, hogy a bécsi Collegium Hungaricum már keresték, önként adta fel magát. Hármadik vádpont alapján ítélték el: a német városok bombázásától remélte az esztelen és egyenlőtlen vérontás befejezését; másodsor: hallgatta az angol rádió híreit és terjesztette azokat; harmadsor: nemzetiszocialista-ellenes beállítottságú volt.

Krisztusba kapaszkodva maradt lelkipásztor a fogolytársainak. Tífuszt kapott, majd tüdőgyulladásban szenvedett. Embertelen bánásmódban részesült, és így halt meg Krisztus ügyének vértanújaként 1945. március 5-én.

Jelmondata – *Non videri, sed esse* – ma, a látszatok világában különösen elgondolkodtató: „*Nem látszani, hanem lenni...*”

Szabadságra hívattatott

Tóth-Máthé Miklós új könyve, a *Kossuth papja* c. életregény debreceni bemutatóját a magyar kultúra napján, január 22-én tartották a Debreceni Református Kollégiumban. A Károli Gáspár-díjas író kötetét Galsi Árpád, a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadójának igazgatója méltatta.

A Kálvin Kiadót az 1948–1992 között létező Református Sajtóosztály jogutódjaként és a Magyarországi Református Egyház intézményeként alapították, 1992-ben. A 20. évforduló alkalmán a kiadó 2012-ben szerzői pályázatot hirdetett két kategóriában, új alkotások megszületését ösztönözve, támogatva. Célul tűzve olyan magyar nyelven írt elbeszélő művek megalkotását, amelyek igényes irodalmi formában reflektálnak a – református – keresztyén hit és élet egyes elemeire.

„Szabadságra hívattatott” jelíggel érkezett a pályázatra egy alkotás. Csupán a pályaművek értékelése után derült fény arra, hogy a kiadó által díjazásra érdemesnek méltatott alkotás, a református

lelkészről, íróról, a debreceni születésű Könyves Tóth Mihályról (1809–1895) szóló kisregény, a Kossuth papja anonim alkotójának személyében Tóth-Máthé Miklós rejtőzött. Az a szerző, akitől – mint Galsi Árpád is utalt rá – számára a történelmi regény műfaj. Sőt, ez teszi őt összetéveszthetetlené. Tóth-Máthé új műve illeszkedik abba a sorozatba, amely Károli Gáspár, Szenci Molnár Albert, Méliusz Juhász Péter és Ráday Pál személyét, munkásságát, eszmeiségét örökíti meg és mutatja be olvasóinak. A történelem e nagy alakjainak megelevenítésével a szerző olyan szolgálatot végzett és végez, melyért hála adózhat az egyháztörténet.

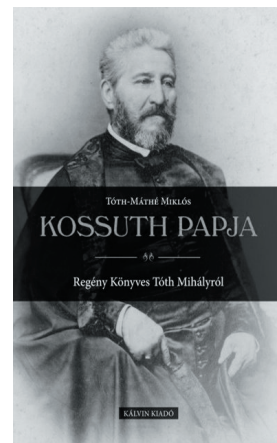
A kisregény jelentőségét Galsi szerint az általa betöltött fontos feladat adja, vagyis az, hogy a kívülálló számára is érthető módon tudja fenntartani a nagy elődök emlékezetét. Hiszen, amint a könyvbemutató is elhangzott, jelenünk jellemző kortüneteként, tapasztalható: az 1848–49-es forradalom és szabadságharc szereplői, főleg mellékszereplői

közül egyre kevesebb személyt ismer a mindennapi ember, holott – ahogy Galsi mondta – az ő példájuk sok esetben még tanulságosabbak lehetnek, mint a főbb szereplők. Könyves Tóth e forradalom tevékeny résztvevője volt; hazafias beszédei miatt a megtorlás idején halálra, majd várfogságra ítélték. Azáltal, hogy Tóth-Máthé a református lelkész forradalom utáni gondolatait szólatatja meg regényében, különösen közel hozza emberléptékű hőséne alakját – hangsúlyozta méltatásában a kiadó vezetője. Emberi sors- és kortörténet a mű, mely – Galsi szavai szerint – az egyén és a kisebb közösségek sorsára vetítve mutatja be nemzet történelmi fordulópontjait. A Kálvin Kiadó nevében a könyv megjelenése kapcsán Galsi Árpád abbéli hitének is hangot adott, hogy a leírt és kinyomtatott szó ereje hatni fog a jövőben is.

– Bízom benne, hogy talán a Könyves Tóth-leszármazottak számára is sokat fog jelenteni ez történet, és Könyves Tóth Mihály embersége, magyarsága

őket is tovább erősíti majd hitükben, magyarságukban – mondta Tóth-Máthé a bemutatón, köszöntve a megjelent Könyves Tóth-utódokat. E remény hamar megerősített, hiszen a jelenlévő leszármazottak közül többen is köszöntötték e hiánypótló alkotást, s hálájukat fejezték ki a szerzőnek.

Harmati Edina
(*Reformátusok Lapja*)

Az örök élet reménysége A húsvét igazi üzenete – a mának

„Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak szengéje” (1Kor 15, 20)

A keresztény ember életében nagyon fontos szerepet játszik a húsvét és annak igazi jelentése. A húsvét a keresztények számára Jézus feltámadását jelenti és azt, hogy legyőzte az ember legnagyobb ellenségét, a halált. A húsvéti ünnepkör húshagyó keddel kezdődik, ami benne is van a nevében. Ekkor elhagyják a hívők a hús fogyasztását, egészen a 40 napos böjt végéig. E böjtnek a szó szoros értelmét a katolikus testvéreink máig tartják. Mi, református hívők sokkal inkább a lelki böjtölésre helyezzük a hangsúlyt.

A húsvétot megelőző vasárnapon emlékezünk meg arról, hogy Jézus szamárcsikón vonul be Jeruzsálembe, és ott a Hozsánát kiáltó sokaság tagjai levezik a felső ruhájukat, és leterítik Jézus elé és pálmaágakat, lengetnek neki: „Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban.” Mt 21, 9b
Majd a Nagyhét veszi kezdetét, amelynek első és jelentős állomása a nagycsütörtök és annak eseménysora. Nagycsütörtökön Jézus Krisztus és tanítványai utolsó vacsorájáról és az azután történetéről emlékezünk meg.

Arról, hogyan tagadja meg Péter Jézust még azelőtt, mielőtt a kakas háromszor szólalna meg. Ugyanezen az éjszakán fogják el Jézust, és viszik a nagytanács elé, majd adják át Pilátusnak, a helytartónak.

Nagypénteken megemlékezünk Jézusnak a kereszthaláláról. Nagyszombaton a sírban pihe-nés napjáról emlékezünk meg, amely talán már mára már nem is annyira közismert nap. Húsvét hétfőjén Krisztus győzedelmes harcára emlékezünk, amelyet a halál fölött vívott. A keresztyén ember életében talán a legnagyobb harc a halál tusakodása.

Nagyon sok keresztyén embert foglalkoztat a kérdés, hogy mi lesz velünk a halálunk után, és hogy egyáltalán lesz-e majd örök élet. Azt hiszem, a húsvéti történeten túl semmi sem szemléltetheti szebben és jobban azt, hogy igenis van örök élet és van feltámadás is. Ezzel kapcsolatosan Pál apostol a következőket írja a korinthusi gyülekezet tagjainak: „Ha pedig Krisztusról azt hirdetjük, hogy feltámadt a halottak közül, hogyan mondhatják közületek némelyek, hogy nincs halottak feltámadása? Hiszen ha nincs a halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiába való a mi igehirdet-

sünk is, de hiábavaló a ti hitetek is. Sőt Isten hamis tanúinak is bizonyulunk, mert akkor Isten-nel szemben arról tanúskodunk, hogy feltámasztotta a Krisztust, akit azonban nem támasztott fel, ha csakugyan nem támadnak fel a halottak. Mert ha a halottak nem támadnak fel, Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűneitekben vagytok.” (1Kor 15, 12–17)

Amint láthatjuk, ebben az igeszakaszban is arra hívja fel a figyelmünket Pál apostol, hogy ha nem volna igaz húsvét története, és az, hogy Krisztus feltámadt a halálból, akkor mi sem támadnánk fel, és nem jutnánk majd örök életre. Mert hogyan győzhetnénk le mi, gyarló emberek a halált segítség nélkül? Sehogyan sem. Ezért jött el karácsonykor emberi testet öltve Krisztus, hogy minket majd nagypénteken a golgotai keresztfán való szenvedése által megszabadítson, és húsvét hétfőjén bizonyossá tegyen minket arról, hogy igenis, van örök élet és feltámadás.

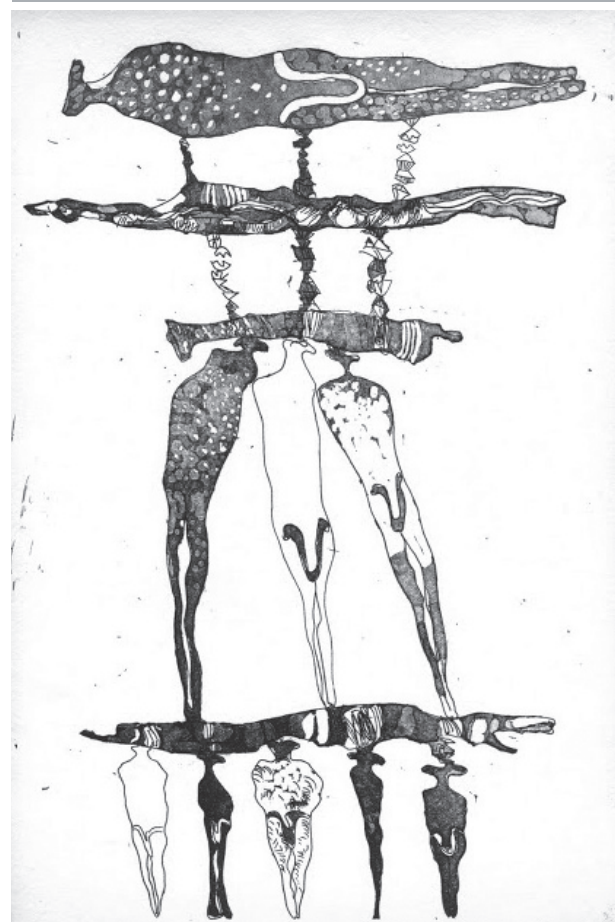
A feltámadás és az örök élet reménységében teljen a 2014-es év húsvétja is.

Áldott húsvéti ünnepeket!

Zeleni Margit Pirooska

Fátyol Zoltán Menhir a neuchateli Le Tène Múzeumban

Istenarc ez, Vajon meddig tart
vagy az ember Isten álma
kövel kőbe vésett képe? és meddig az emberé,
mészbe burkolódzva: és egymásra ébrednek-e
ős-tengerek és majd
tejfehér kódébe, fektükből kelve
hosszú alvásban leledzve, és földre lépve?
de már ébredés előtt.

Ima-zászló – Fátyol Zoltán rézkarca

Halványuló (nép)szokások

Az ünnep, mint fogalom, valamilyen fontos eseményt állít középpontba, amiről rendszeresen megemlékezünk. A kérdés az, hogy a mai felgyorsult világunkban foglalkozunk-e kellőképpen ünnepeinkkel?

A tavasz közeledtével nagyobb ünnepként a húsvétot aktuális említeni. A húsvét a kereszténység egyik legfontosabb ünnepe. A Biblia szerint Jézus a keresztre feszítése utáni harmadik napon, vasárnap feltámadt. Így szokás a feltámadás ünnepének is nevezni. A valláson kívül pedig a tavaszvárás, a „Tavasz” eljövételének ünnepe is, melyet a Hold állásának megfelelően március vagy április hónapban tartunk.

Mit jelent az embereknek manapság ez az ünnep? Sajnos

egyre kevesebbet. Azonban ez nem mindig volt így. A húsvétal kapcsolatosan számos népszokás él, legismertebb a locsolkodás és a hímes tojás ajándékozása, mely egyébként az újjászületés jelképe.

Régebben – főleg vidéken – a húsvét egy egész települést megmozgató esemény volt. A falubeli emberek elmentek húsvétvasárnap a templomba misére, majd utána otthon következett az ételek elkészítése, a tojásfestés másnapra.

Húsvéthétfőn pedig az asszonyok és a lányok otthon várták a locsolókat, míg a fiúk édesapjukkal, vagy nagyobb korukban barátaikkal bejárták a rokonságot, illetve a baráti kört. S talán a húsvét számos történelmi, s vallási háttere mellett ez (volt) az igazán fontos. Hiszen régeb-

ben az ünnepek összehozták a rokonokat, barátokat. Természetesen ma is sokan tartják a hagyományokat, de az tény, hogy jóval kevesebben, mint akár tíz-húsz éve. Húsvétkor manapság már nem annyira jellemző az utcán fiúcsoportokat látni szódásüvegekkel, fiatal apákat a kislukkal, vagy éppen öltönybe öltözött idős bácsikat, amint régi biciklijükkel tekernek a rokonság női tagjait megvédeni az elhervadástól...

Hogy az ünnep egyre jobban háttérbe való szorulása mitől alakul-alakult ki, arra valószínűleg egy elmélyült, átfogó társadalomtudományi tanulmány adhatna választ, azonban az valószínű, hogy a húsvét jelentősége nem akkora az emberek életében, mint évtizedekkel ezelőtt. Az ünnep ideje alatt egy-

re többen utaznak (mondhatni menekülnek) el a locsolkodók és a locsolkodás elől kirándulni, vagy éppen egy wellness-hétfőjére. Aki szeretné tartani a hagyományokat, az pedig furcsa érzéssel találja magát szemben. Ha az illető személy hölgy, akkor gondolhatja, minek készülődjön a locsolóknak, úgysem jön senki. Azonban az urak esetében a helyzet az, hogy minek menjen locsolkodni bárhova is, ha a legtöbben otthon sincsenek... Aki pedig otthon van, nem biztos, hogy tárt karokkal fogadja a lelkes locsolókat, s így akár kellemetlenül is érezheti magát mindkét fél. Ezáltal évről-évre egyre kevesebben locsolkodnak, s a húsvét ünnepéből e régi szokás fokozatosan elhalványul, kihal. Az ünnepeknek, s így a húsvét-

nak a lényege is önmagunkban keresendő. Mindenki számára mást jelent. Mást a hívőnek, mást a többieknek. Eltérő a tartalma. A kislúknak jelenthet egy hímes tojást vagy egy csokinyulat, a kislánynak azt, hogy megajándékozhatja hímes tojással vagy csokinyúllal a kislút, az idős embernek egy jó beszélgetést a rég nem látott rokonokkal.

A hitbéli üzenete mellett az egyik legfontosabb minde-nesetre az összetartozás, az emberi kapcsolataink ápolása, s hogy az ünnepet a számunkra fontos személyekkel töltsük. Hiszen ünnepelni csak az tud, akinek van kivel. S az ünnep egyik értelme talán ez, az egymással való törődés.

Faragó Dávid

A szívükkel táncolnak

A debreceni *Hajdú Táncegyüttes* már 60 éve működik. E jubileumi alkalomból nagyszabású műsort adtak a Hajdúk a Csokonai Színházban. S megjelent egy reprezentatív kiadvány, a hat évtizedet átölelő, *Járjunk egy szép táncot* című könyv.

Ennek bemutatóján előbb a fiatal koreográfussal, *Ferenczy Csabával*, az együttes egyik meghatározó egyéniségével beszélgettünk arról, miként látja manapság a néptánckultúránk őrzését.

Miért tartod fontosnak a mai világban a néptánc hagyományának ápolását?

A hagyományörzés a kultúránk ápolása érdekében nagyon szükséges, és egyre fontosabb közelebb kerülni hozzá. Ami igazán lényeges, hogy közösségteremtő szerepe van a néptáncnak. Hatéves korom óta élek ebben a táncegyüttesben, minden fontosabb esemény az életemben e csapat kötelékében történt.

Ebben a rohamosan átalakuló, fejlődő világban, mennyire nehéz ezt a hagyományápolást fenntartani?

Nehéz. Mi hetente háromszor három órát, azaz hetente három estét érdemben ennek az ügynek szentelünk. Vegyészek, jogászok, közgazdászok is vannak az együttesben, akik elsősorban nem a táncsal foglalkoznak, nekik ez egy „szerelem”.

Miként kell megfelelniük a gyerekeknek a felvételhez?

Kedvük kell, hogy legyen hozzá. S ha valaki ezt vállalja, hetente kétszer két órát aktívan a néptáncra kell szánnia. Emellett vannak még a fellepések és a nyári táborok.

A könyvbemutatón a kötet két szerkesztője, *Lovaszé Tiszai Zsuzsa* együttesvezető és néptáncanár, valamint *dr. Kardos László*, a Hajdú táncegyüttesért Közhaszni Alapítvány kuratóriumának elnöke is válaszolt kérdéseinkre.

Miért tartják fontosnak a néptánc oktatását és a hagyományok ápolását?

T. Zs.: Napjainkban egyre fontosabb, mondhatom Kodály Zoltán szavaival: „Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.” Nagy feladat, hogy minden nép a saját kultúrájából táplálkozzon, megőrizze, arra legyen büszke, és azzal adjon valamit az egyetemes kultúrához. A hagyományápolás érzése számomra sokkal többet jelent

annál, mint hogy megőrizzük a kultúrát, pl. a tisztelet szó is elválaszthatatlan ettől. Mert ezzel az őseinket és elődeinket tiszteljük.

Egy gyereknél miként lehet elérni azt, hogy érdekelje őt a kultúra?

T. Zs.: Ez több fázisú folyamat. Amikor egy kisgyerek elkezd táncolni, nagyon fontos, hogy ez élményt nyújtson neki, örömmel tegye. A hagyomány megőrzésének ez a titka. Régen egy gyerek, amikor megtanult táncolni, s abba belenevelődött, szinte észrevétlenül elsajátította a közösségnek a szokásait. Manapság ugyanezt teszik ezek a táncos közösségek is. S abba bekerülve, abban benne élve szinte automatikusan ébred a gyerek érdeklődése.

Miben különbözik egy olyan gyerek, aki benne él ebben a művészeti világban egy olyan gyerektől, aki nincsen benne? Milyen pluszt ad a tánc egy ember életében?

T. Zs.: Valójában ezt csak azt tudhatja, aki megtapasztalja. Csak az érti meg, aki ennek a közösségnek a tagja. Látom a meglepett arcokat, akik becsöppennek egy táncszobába, hogy valami olyasmit pillanthatnak meg, ami nekünk természetes ugyan, számukra egészen hihetetlen. Csodálatos élmény ezeknek becsöppenő érdeklődőknek a saját szemükkel látni, hogy nálunk minden generáció kulturáltan tud együtt szórakozni. A művészeti világban felnövő gyerekeknek ez a kultúra alakítja az értékrendjét, az erkölcsi érzékét és az esztétikai érzékét.

Hogyan lehet megoldani pénzügyileg, hogy egy táncegyüttes így együtt maradjon, és tudjon járni fellépésekre?

T. Zs.: Meg kell tanulni gazdálkodni, és túlélni a változásokat. Amikor az együttes működését alapszíntén garantálták, az egyszerűbb helyzet volt. És amikor át kellett szokni arra, hogy a feltételeket magunknak teremtsük elő, akkor tudatosult bennünk ennek a nehézsége. Nyilván pénzt kell kérni a szolgáltatásért, amikor fellépéseket vállalunk. Magyarországon nagyon kiegyenlítetlen ez ügyben is a helyzet. Eltérőek a lehetőségek egy kis- és egy nagyvárosban. Én azt látom, hogy Debrecenben egyre inkább megbecsülik a munkánkat, hiszen sokat is teszünk ezért. Ez erőt ad a tevékenységünkhöz.

K. L.: A fellépések bevétele alapvető. Emellett sikerült a Hajdú Táncegyüttesért Alapítványnak létrehoznia egy művészeti iskolát, amely szerény tanulónkénti támogatást kap az államtól. A szülők is hozzájárulnak ahhoz, hogy legyenek próbalehetőségek, kosztümök, és jól képzett oktatók.

A média mennyiben tudja segíteni a munkát?

K. L.: Sajnos, egyre kevesebbszer fordul elő, hogy odafigyelnének ránk, és megjelenítenének olyan alapkérdésekről szóló cikkeket, amelyek nem csak egy-egy műsort hirdetnek.

T. Zs.: Most már nekünk kell talpon lenni, figyelni, és minden híryanagot leadni, hogy aztán örülhessünk, ha az valahol megjelenik.

Mi a titka, hogy 60 évig együtt tudott maradni egy táncegyüttes?

K. L.: Mindig azt gondoltam, hogy a táncosokat nem táncolni kell először megtanítani, hanem a szívüket megfogni. És ha ez sikerült, akkor fognak jól táncolni is.

T. Zs.: Nagyon sokan mondták már, hogy a mi közösségünk egy kicsit másabb. Valahogy családiasabbak vagyunk, lehet, hogy néha kicsit fegyelmeztelebbek, de összetartunk. Ehhez hozzátartozik az is, hogy egészen kicsi kortól a kezünk alatt nőnek fel a gyerekek. Együtt tartjuk meg a rendezvényeket, amelyeken mindenki találkozik, együtt mulat.

Czibere Zsuzsanna

Az interjú egészében: www.licum.hu

MEDIÁRIUM

KOMMUNIKÁCIÓ – EGYHÁZ – TÁRSADALOM

meghatározása, a műfaj publicisztikatörténetben játszott szerepének és helyének érzékeltetése, a Krúdyra jellemző változat leírása után részletesen elemzi a tárcát. A Vizuális kommunikáció rovatban Takács Judit *Hogyan változtatta meg a finn design a világot* című tanulmánya áttekinti a finn ipari formatervezés történetét, sorra veszi jellemző vonásait, különféle tárgyait. Vitéz Ferenc *A vizuális retorika perspektíváiról* című alapos, összegző tanulmánya a vizuális paradigma mibenlétét taglalja, majd ehhez illeszkedve a látás tanulásának és a vizuális retorikának a lehetőségeit, illetve a látható trópusok létrejöttét és értelmezési módjait. A Szemle rovatban Oláh Róbert Szabó Andrásnak *A rejtőzködő bibliafordító – Károlyi Gáspár* című, a Kálvin Kiadó gondozásában

megjelent könyvét mutatja be. Kenyhercz Róbert *Demján Adalbert A tékozló fiú példázatának magyar fordításairól* megjelent, továbbá A. Molnár Ferenc és Oszlászki Éva *Szenci Molnár Albert zsoltárainak szöveg-hagyományozódásáról*. A zsoltárok eredeti és a mai magyar református énekeskönyvben levő szövegeinek összehasonlítása (kommentárokkal) című kötetét ismerteti. E rovatban mutatja be Fekete Károly *„Ó, Szent István, dicsértessék...”* címmel Madarász Kathy Margit ruhatervező iparművész munkásságát.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kommunikáció- és Társadalomtudományi Intézete folyóiratának összevont számát (VII. évfolyam, 2013/3–4.) Madarász Kathy Margit „Templomi I.” öltözék-kompozíciói illusztrálják.

Berek Sándor

A Műhely rovatban Bertha Zoltán tanulmánya *Mak-kai Sándor* magyar sorskérdésekkel kapcsolatos eszméinek kialakulását mutatja be az életmű keretében és kutatástörténeti összefüggésekben.

Az Örökség rovatban Szabó László *Sebestyén Jenő* politikai nézeteit tekinti át. Jandácsik Pál *Levelek Kiss Árpádnának. Kísérletek a programozott oktatással az 1970-es években* című írása a programozott oktatás kísérleteit és magyar képviselőit mutatja be. Kinda István *Megszorító gazdaságpolitikák Székelyföldön a 20. század első felében* című tanulmányában Székelyföld közelmúltjából a gazdaságtörténet fontosabb eseményeit rendszerezte és értelmezte.

A Magyar Nyelv Napja rovatban Fekete Károly *Szeretett nyelvünk és a szeretet nyelve* címmel osztotta meg velünk gondolatait. Arany Lajos Királyfi-anyanyelvünk. *Közelítés Krúdy Gyula Felhő című tárcájához* című kiváló tanulmánya a tárca mint műfaj

Csokonai új tavasza
Oszváth Sándor felvétele

Fucskó Miklós

In memoriam Mindenki

*A halál kiürítette testeteket,
s kiürítette ruháitokat,
csontjaitokat már
leszopogatta a föld,
én meg itt maradtam
az édenkerthelyiség asztalán
elgőzölt csészék
keser emlékével,
félbehagyott soraitokkal,
nyárfavirágnyalás söreitekkel,
növekvő hiányokkal
magamból fogyatkozva –*

*És gyűjtöttem sorra a ti neveiteket is,
mint folyton nővő rózsafüzér-gyöngyöket,
mormolom össze maradékaim;
az életlő elsodortakat,
kiknek sorsa más lobogókba szövődött,
kik egykor ölelve köszöntek:
a zufigestőt és vándorfilozófust,
az eltékozolt szerelmeket,
az 'átelvílt' barátokat,
a megjanicsárosodott suhancokat,
a kivénhedt cimborákat
vagy kiknek életéből kiöregedtem –*

*Zakatol, zötyög velem még e lét,
visz a vonat, távolodom a távolodóktól,
s megyek utánok, egyre elébb...
Odaát már gyűlnek a megvidámított fiúk,
az itten rég búskomorak vagy hetyke legények,
az elporladt, szépmellyű szeretők,
az énekes dalmokok, vigécek,
gyerekkalott testvérem, megszesülett fiam,
mind örökidősen várnak az érkezőkre,
így zakatolgotok még itt dolgomvégezetlen,
rendezgetve a könyvespolcon és a szívémben
saját élőim és válogatott halottaim.*

Játékos anyanyelvünk

Bár kicsiny ország a miénk talán mégis mi rendelkezünk az egyik legbővebb szókinccsel a világon. Híres íróink, költőink utánozhatatlan módon „játsoztak/játszanak” a rímekkel, alakítanak ki szójátékokat. Mindezt oly zamatos és színes nyelvezettel teszik, hogy az sokszor lefordíthatatlan a külföldiek számára. Ízes, egyedi és sokrétű nyelvünkéről dr. Kiss Sebestyén filológussal beszéltem.

Hogyan alakult ki a magyar nyelv? Melyik nyelvcsaládba tartozik?

Népünk vándorlásai során alakította ki nyelvét. Edigi ismeretek szerint a finnugor nyelvcsaládba tartozik.

Mely nemzetek voltak hatással nyelvünk alakulására és mely szavakban érezhetjük hatásukat?

Abból az egyszerű igazságból kell kiindulni, hogy valamennyi jelenlegi európai (azaz az öreg kontinensen található) államnak, illetve nemzetnek a kultúrája háromgyökerű: 1. a zsidó-keresztény hagyományban, 2. a görög-római (klasszikus) antikvitásban, 3. az egyes nemzetek őstörténetében gyökerezik. Ezt a sémát tovább árnyalja, hogy valamennyi nyelv, így a magyar nyelv is, az idők folyamán rendre gazdagodott a különféle népekkel való érintkezése folyamán. A majd 200 éves török uralom sem múlhatott el anélkül, hogy olyan máig használt szavak, mint pl. a baba, bazár, alma, ne váljanak az élő magyar nyelv részévé.

Nem nehéz belátni, hogy az egymás mellett élő népek, a mindennapi érintkezés folytán előbb a szóbeli, majd az írásbeli kommunikációban is átveszik egymás kultúrájának elemeit, így gazdagítva a saját, ill. a másik nép nemzeti kultúráját, nyelvét. Ez persze túl rózsás színben láttatná a dolgokat, mert ugyanakkor az erősebb fél gyakran azon igyekezett, hogy a saját nyelvét erőltesse rá az alárendelt népekre, népcsoportokra. A Magyarországot a Habsburg birodalom részeként kezelő császári bürokrácia ellen nem csak a Rákóczi-szabadságharcot megelőző, kuruc-labanc ellentét jegyében kitört helyi lázadások irányultak, de az erőszakos németesítés következményeként értékelhető az is, hogy a magyarok a némettel szemben a latint, mint már említettük, egészen a reformkorig, 1844-ig hivatalos nyelvként használták. Hogy nem tovább, annak a megerősödött, polgári átalakulást kívánó, öntudatára ébredt, a magyarságát a nyelvben is megélni kívánó, fiatal erőteljű duzzadó nemzet határozott akarata lehet az oka. A német azért persze mégis kitörölhetetlen nyomokat hagyott, ha nem is a nyelvben, de a sokáig, szinte a mai napig ható porosz iskolarendszerben.

A görög és latin kultúra is rendkívül gazdag volt. Milyen nyomokat hagytak a szókészletünkben?

E két kultúra elemeinek jelenlétét szeretném aláhúzni, rámutatva, hogy a klasszikus kultúra újjáéledésének idején, a kultúrapiártoló Mátyás király udvarában sem magyarul születik meg a magyarországi reneszánsz költészet, hanem latinul, és pedig annak a Janus Pannoniusnak a tollán, aki maga is Itália földjén szívtá magába a klasszikus kultúrát. A budavári palotában őrzött Corvina-könyvtárban a kor európai szinten is jelentős kódexgyűjteménye volt megtalálható, nem csak a latin, de a görög irodalom gyöngyszemeit tartalmazó kéziratokban (pl. Szapphó). Egyébként magam is meglepődtem, amikor a közelmúltban a híres klasszikus filológus, Borzsák István egyik korai írását olvasva (A latin nyelv szelleme, Bp,

1942.), arra jöttem rá, hogy a kezdetben földművelő Róma a termékenységet, a bőséget nyilván a földművelés és állattenyésztés sikerétől remélte. Egyik magyar szavunk, a tehén (amiről azt hittem, iráni eredetű), a görög tithémi = tesz, helyez igéből eredeztethető. E szó rokona a latin felix (szerencsés, a magyar Félix utónév is!), a fecundus (termékeny), fetus (magzat, ivadék), femina (nő) szavaknak. A görögben ennek párhuzamai: thészthai = szopni, thélé = mell, tithéné = dajka, aki a mellre helyezi az újszülöttet, thélusz = nőtény, s így ugyanebből a szóból már világos, hogy mi a jelentése a magyar tehén szónak. Egyébként a görög eredeti jelentése más modern nyelvekben is fellelhető: így a német Diskothek = diszkó, ahol a lemezeket felteszik, hogy zenét adjanak, Bibliothek = könyvtár, ahová a könyvek vannak elhelyezve (a Biblia jelentése is 'könyvek'), s a magyar kartoték (vö. József A.: „kartoték-adat”) szó második eleme is ez.

A külföldiek gyakran értetlenül állnak a nyelvünk előtt. De pontosan miért is vagyunk olyan különlegesek?

A magyar nyelv rendkívül furfangos, játékos és ez szokatlan számukra. Vessünk egy pillantást például az ékezethasználatra. Nem mindegy, hogy melyik magánhangzó kap ékezetet, hiszen ha rossz helyre kerül akár a szó jelentése is megváltozhat. Nézzünk pár példát Bencze Imre: Édes, ékes apanyelvünk című verséből: „tevéd, tévéd, tévéd” „merték, mérték, mérték „. Sok szavunk többszáma sem mindig egyértelmű: szél-szelek, cső-csövek, kő-kövek. Az ékezet jelentésmegkülönböztető szerepe olykor megmagyarázhatatlan. Én például ezt a diákoknak ezzel a két mondattal szoktam még érzékelteni: Álltam a vágányok között és féltem / Álltam a vágányok között és féltem. Pompás színfoltjai nyelvünknek a többjelentésű szavak (például: daru, ég, fal, nyúl), a rímek (avar/facsar, tél/meséltél), mindezek mellett a ragjaink, toldalékaink, jelzőink, beszédünk hangsúlya is hozzájárul páratlanságunkhoz. Nem árt vigyázni a mássalhangzókkal sem, hiszen lehet valami szervezet, valaki szervezett, de akár szervezett szervezet is.

Rendkívül gazdag szinonima tárral is rendelkezünk...

Pontosan! Sokszor nyelvünk eme specialitása eredményezi, hogy néhányszor nehéz más nyelvekre lefordítani egyes magyar szövegeket. Például a megy ige, mely így semleges jelentést hordoz, milyen finom árnyalataiban ragadható meg ezekben a szavakban: cammog, kószál, poroszkál, botorkál, tántorog, ténfereg, bandukol, kocog, lépdél, tipeg, jár-ke, halad, siet, iparkodik, stb.

Ezek az alakok egyrészt hangulatfestők, másrészt a cselekvés intenzitását is jelzik. A szinonimák kialakulása minden bizonnyal hosszú folyamat, amelynek egyáltalán nem vagyok avatott ismerője, de gyanítom, hogy kialakulásuknak oka a néplelek azon igénye, hogy adott mozzanatokot, cselekvéseket minél árnyaltabban tudjon az adott népcsoport kifejezni. Összetett szavaink sem csupán a véletlen művei lehetnek. Egyfelől az azonos hangzás, másrészt az olyan költői csinálmányok, mint Kosztolányi irodalom = irodalom játékos szó-, ill. fogalommagyarázata jelzik, hogy a nyelv, különösen a magyar, mily nagyon is alkalmas a játékra. A költészet eszköze a nyelv, s a magyar költő úgy költi a verseket, mint kotlós a tojásait, ez a kép eléggé kézenfekvő. Ennél prózaibb, de ugyanolyan lényegre törő a német: a költő = Dichter, aki = tömörítő. Dicht = tömör, sűrű, s a költő az, aki versbe sűríti mondanivalóját.

Honti Orsolya

„Lásd tisztán a célt, és képes leszel elérni!”

Kevesen tehetik meg, hogy azzal foglalkozzanak, amit igazán szeretnek. Egy fiatal költőnek sikerült, aki még „iskolapadban” ül, hiszen PhD-hallgató a Debreceni Egyetemen, ugyanakkor az Alföld folyóirat munkatársa, a KULTer.hu alapító-főszerkesztője, 2012-ben jelent meg első kötete, a *Glaukóma*, és készül a második. Szakmai életéről, pályájáról Áfra Jánossal beszélgettem.

Ha újrakezdehetnéd, és a pályád elején állnál megint, ugyanezt a szakot és irányt választanád?

Végül is még a pályám elején járok, remélem, de mindenképp. A sors fintora, hogy pszichológia szakra jelentkeztem eredetileg, ám úgy alakult, hogy végül nem oda kerültem, bár az emberi lélekről így is sokat tanultam az elmúlt években. Rajz tagozatos voltam amúgy a hajdúböszörményi Bocskai-gimiben, innen előbb a Medgyessy festő-szakképzésére mentem, de az irodalom is érdekelt, úgyhogy párhuzamosan elkezdtem a magyar szakot az egyetemen.

Az online orgánusok feltörekvőben vannak, miközben a print médiumok számának fokozatos csökkenése vehető észre, rengeteg lap szűnik meg, kevés támogatást kapnak, különösen az irodalmi folyóiratok, újságok. Te képviseled valamilyen szinten mind a két médiumot, miben látod a jövőt, a nyomtatott vagy az elektronikus médiumok világában inkább?

Van egy olyan része a szépirodalmi és szakszövegeknek, ami nem kompatibilis annyira az online jelenléttel. Például nem kezdek el olvasni egy regényt – vagy hosszabb regényrészletet – a neten, de ugyanígy vagyok a szaktanulmányokkal is. A legtöbb kispéldányszámban eladható folyóirat sajnos megszűnőben, azonban ma is van szükség printlapokra és remélhetőleg mindig is lesz, csak néhány évtized múlva a ritkaságuk miatt műtárgyi értékűvé, unikálissá nemesednek majd. S tény, hogy a print médiumok nincsenek versenyhelyzetben – a netkultúra megörököl kulturális tartalmakat, szokásokat, formátumokat, kisajátítja ezeket és háttérbe szorítja a kevésbé hatékony megoldásokat.

Vannak-e irodalmi mecénások ma, ha már a kevés támogatottságról esik szó?

Ha magánszemélyeket értünk ez alatt, nagyon kevés van, viszont azt gondolom, szükségszerű, hogy az irodalmi közeletben, pl. a szerkesztőségekben is megjelenjenek azok a menedzsertípusú emberek, akik képesek hirdetőket szerezni, felkutatni lehetséges támogatókat. Ha a nyugati minta nálunk is érvényesülni kezd, a magánférának egyre nagyobb szerepe lesz a kultúrafinanszírozásban.

Áfra János

A mozdulatok hidege

Láttam arcokra mély ráncokat kúszni,
nyitott szájakat megfeszülve köpni,
láttam a vörös kezek ökölbeszorulását
és szemekben megszűnni a szeretet pulzusát,

mikor a vér a kitágult pupilla köré tolult,
levegőért kapkodva a beszéd elszorult,
mikor a gyors szívverésben a béke megrepedt,
mert hiú izzás kezdődött a szájpaddás felett.

Mi nem a megcsalástól, a félelemtől félünk,
hogy kimerült szemekben csata után mit érzünk.
Falba tört kezek, arcba tört szavak a semmiért.
Mert ha nem is történt meg, az egész mit ért?

Megbocsájt a kéz, a szem s a száj egymásnak,
pedig tudod, a vitában együtt mutattak másnak,
és remegsz, mintha félni kéne, nyugtoddan mi lesz –
ha magára marad a féltékenység, majd mit érez.

Mert külön életet élnek az indulatok köztünk,
fáradtan megpihennek arcokon, míg veszeksziünk,
aztán fémesen nyugodt, dermesztő eszközt hagynak
két egymást boncoló jövőbeli mozdulatnak.

Az első kötetekben egységes nyelvet teremtessz. A klasszikus mintákat, az elődöket is megidézed vagy inkább folytatód, tovább alakítod az egyéni, csak rád jellemző stílust későbbi könyveid során?

A *Glaukóma* csak szabadversekből, illetve úgy is mondhatnám, hogy belsőmonológokból áll, hisz nem is kell feltétlen verseknek tekinteni őket, de ha úgy tetszik, talán a gondolatrítmus az, ami versszerűséget eredményez itt. Kötet szintjén is arra törekedtem, hogy egy egyéni, strukturális felépítettség legyen. A második kötetben – aminek az lesz a címe, hogy *Két akarat* – jelennek meg klasszikusabban „versszerű” szövegek is, lesznek pl. visszatérő szerkezetek, persze közben próbálok a hagyományokat sajátjává téve megújítani is.

Elég publicitást kap a kortárs magyar irodalom?

Azt gondolom, hogy nem egyszerű a helyzet, mert pl. vidéki középiskolákba nem feltétlenül jut el egyetlen kortárs irodalmi mű sem, pedig nem magolásra, hanem az olvasás szeretetére és értelmezésre kéne nevelni a gyerekeket. A hiba a rendszerben van. Nem normális, hogy valaki úgy kerül ki a középiskolából, hogy az utóbbi hetven év irodalmából semmit nem ismer. Hogy szeretné az irodalmat, ha egyszer nem is találkozott olyan művekkel, amelyek a saját kora problémáival foglalkoznának? Persze nagyon nehéz változtatni ezen, de vannak olyan populáris kezdeményezések, amelyek talán képesek lehetnek kimozdítani ebből a helyzetből. Több rendhagyó irodalmi óra kellene élő írókkal-költőkkel, ezek a programok egy általános szemléletváltást adhatnak. A könnyen emészthető dolgok eleve könnyebben jutnak el az emberekhez, mert pl. összekapcsolódnak más médiumokkal, a zenével, filmmel. Exhibicionista világban élünk, ha valami mögé show van építve, akkor ezáltal eladhatóvá is válik, még ha nem olyan színvonalas, akkor is. Az egyensúlyt kell megtalálni.

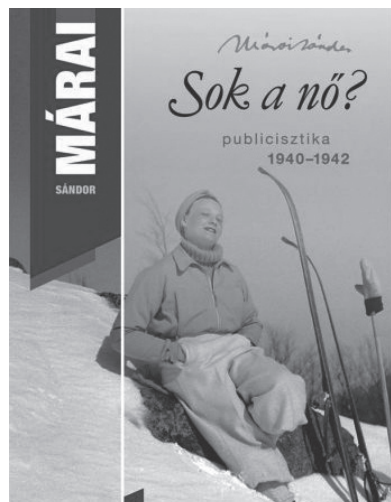
Közeledik a költészet napja. Szerinted megfelelő reflektorfényt kap?

Nem elég egy évben egyszer figyelniük a költészetre, az irodalomra. Minél több rendezvény van, annál több rá az esély, hogy lebomlik a fal a kortárs irodalom és az arra nyitott emberek között. Azt ajánlom mindenkinek, merjen ellátogatni a rendezvényekre, mert mint az olvasással, a kortárs szerzőkkel való személyes találkozással is gazdagabbá válhat az életünk.

Ásztai Lili

Bach Máté fotója

Az interjú egészében: www.licum.hu

Hogyan írjunk jó cikket?

Márai publicisztikai köteteinek sorában a hatodik, a *Sok a nő?* az 1940 és 1942 közötti időszak természetét tekinti át. Örök igazságokkal, értékes gondolatokkal, mely tartalmazza a második világháború alatt európai tapasztalatait, észrevételeit mutatja be a tőle megszokott írásművészettel, szépirodalmi igényességgel. Széles skálán olyan témaköröket érint, amelyeket talán egy hétköznapi ember figyelmen kívül hagy, ám Márai Sándor szerint ezek nem mellékesek, nem mellőzhetők, illetve továbbgondolhatók. Kapcsolatokról, politikáról, Európát körülvevő „érdekes”

hírekből, jelenségekből válogatva világít rá az akkori atmoszférára.

A könyvet lapozgatva nemcsak a kor szellemét vizionálja élni, arra is fény derül, hogyan látja a szerző az író és témája kapcsolatát.

Akkori hírekre reflektál, a magyar könyvek helyzetéről ír, bemutatja, milyen egy „könyvbarát”, milyen a „halálos szerelem”, az „érett férfi”, milyen a magyar ember és attitűdje, helyzete. „A cikkírás titkai” értekezéséből kiderül: „hogyan írjunk jó cikket”. A mára is irónia és szerény őszintesége itt is fellelhető.

S egyebek között saját első színműve, a *Kaland* bemutatója előtti írásából arra is rávilágít, hogyan éli meg a premiért megelőző pillanatokat. Megtudhatjuk, az akkori közismert emberek miért uralkodik a rosszkedv.

Utal azokra a problémákra, amelyek a kort foglalkoztatták, illetve személyes impresszióit tárja élni. A *Pesti Hírlap* újságírója a mai kor gyermekét is kitűnő tanácsokkal látja, érzelmi intelligenciájával mélyen hatol lelkünkbe-szemlélkibe.

(ásztai)

Állati szeretet

„... egyszer és mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél.” (Saint-Exupéry)

Már érezni a virágok illatát, és a tavasz hangjait is hallani vélem. A madárcsicsergést, a gyerekek hangoskodását, a motorok üvöltő „zenéjét”, a kutyák örömgugatóját. Nekem is van kutyám, tízéves, igyekszem minden napját szebbé varázsolni, ahogyan ő szokta az enyémet. Vajon milyen életük van azoknak az állatoknak, akiknek nem jut mindennap simogatás? Itt az ideje, hogy kutya társainkra is figyeljünk! A debreceni menhely önkéntesét, Vikit, a Debreceni Egyetem hallgatóját kértem a közismert állatvédelem fogalom pontosítására.

Mit értünk állatvédelmen? Mi ennek a lényege és célja?

Az állatvédelem társadalmilag igényelt tevékenység. Lényege: védeni és menteni azokat, akik nem tudnak megszólalni, nem tudják elmondani, mi fáj, vagy éppen mire van szükségük. Az állatvédelem célja az is, hogy minél többen megismerjék és „használják” ezt a módszert, próbáljanak érteni az állatok nyelvén, valamint célunk minél több állat megmentése, életük jobbá tétele.

Hogyan tudunk a magyar állatvédelmi törvény szerint az állatok mellé állni?

Sajnos van törvény, de még sincs. Na-

gyon sok esetben történik olyan, hogy egy kutyát költözés miatt ott hagynak egy lakatlan háznál. A „gazdik” elmentek, a kutya pedig maradt. Jobb esetben nem láncon... Hiába van feljelentés, nem történik semmi. Hiába büntetendő ez, nem történik semmi. Sok esetben hallottunk már olyanról, hogy a rendőrök vagy a jegyző igenis, tett valamit, hogy az állat ne szenvedjen, de sajnos ez nincs mindig így. Nálunk is vannak rendőrség által elkobzott kutyák, akik igen rossz tartási körülmények között éltek. Ez ügyben is elég sok megmozdulás indult, de sajnos, a törvényt nem az állatvédők állítják össze...

Mire vágnak az állatok az önkéntes tapasztalataid alapján?

Egy menhelyes kutyus dupla annyi simogatásra vágyik. Nálunk a sétáltatás hétvégén történik leginkább, az önkéntesek jönnek ki a telepre. Ilyenkor a legboldogabbak a kutyák, emberek között lehetnek, sétálhatnak a szabadban.

Mi, hétköznapi emberek hogyan segíthetünk – Debrecenben – a menhely lakóin?

Nagyon sokféleképpen. Önkénteseket mindig várunk, hiszen nagyon sok kutyus vár sétára, illetve a napi teendőkben is lehet segíteni. A vízhozástól a konzervbontogatásig. Főleg tavasszal és nyáron elég sok rendezvényen részt veszünk, amelyekre mindig önkéntesek jelentkezését várjuk. Nem is beszélve az ételadományokról: ezekre mindig nagy szükségük van az állatainknak. Legyen az konzerv vagy egy csomag táp. Fél-száz kölyökkutyus vár gazdira a menhelyen, többségük legyengült állapotban kerül be, így kölyökvitaminokra és tápokra is nagy szükségünk van. A nem használt lepedők, plédok, rongyok is jól jönnek.

A menhely átköltözése milyen új lehetőségeket, ajtókat nyitott ki számotokra?

A régi telepen nem volt karantén. Mivel folyamatosan telt házzal működtünk, ezért, ha bejött egy új kutya, azt rögtön kénytelenek voltunk betenni három-négy, sőt akár öt kutya közé. Az új telepen minden kutya két hétig karanténban van, ez időben bolhátlanítás, féregtelenítés történik, s az oltásokat is a karantén idején kapják meg a kutyák. E telepen van lehetőségünk rendezvények szervezésére. Ilyen tavasszal több is lesz. Működési engedéllyel a kezünkben, már több szervezetet is megkereshetünk, akik segíteni tudják a munkákat.

Mit jelent számokra a felelős állattartás?

Ha valaki rendes, biztonságos környezetet kínál a kedvencének. Továbbá a megfelelő napi ételméről is gondolkodik. Kutyák és macskák esetében is elsődleges az ivartalanítás, a felesleges szaporulat elkerüléséért. A napi többszöri séta elengedhetetlen.

Mi a helyzet jelenleg a menhelyen?...

A bent lévő felnőtt kutyusaink az átköltözés óta sokkal boldogabbak, ami köszönhető a nagyobb kennelnek, illetve, hogy nem zsúfolunk össze egy kennelbe 4-5 kutyát. A kutyáink 90%-a ivartalanítva van, illetve – ezt meg kell említenem – minden kölyökkutya csak és kizárólag ivartalanítási kötelezettséggel kerülhet ki gazdihoz. Az ivartalanítást a szerződésben meghatározott időn belül az új gazdinak el kell végeztetnie. A közelmúltban indult a mentor-programunk: az olyan kutyáknak kerestünk mentort, akik félnek az emberektől. Vannak olyanok is, akik évek óta most sétáltak először, hála a mentoroknak. Úgy gondoljuk, nagyon hasznos ez a

Arnold, a szerző kutyája

program, ezt talán már bizonyítottuk is. Jövőbeni terveink között szerepel a macskamentor-program is.

Ha valaki ezek után kedvet kapott, köztük én is, hogy ellátogasson hozzátok?

A 4-es főúton kell kifelé menni Debrecenből. A 4-es elején van egy felüljáró, amit ha elhagytunk, balra kanyarodunk. Ott egy vasúti átjáró is található. Oda kell behajtani, és az utat követve (jobbra tartva) hamarosan megpillantható az új menhely! Aki busszal jön, valamelyik, Szoboszló felé tartó távolságra kell felszállni, a hajdúszováti elágazás megállójánál leszállni, s onnan visszasétálni pár métert. Gyalogosan vagy biciklivel a Déli sor felől a régi 4-esen kell haladni, át a síneken, majd mikor az út a 4-esbe torkollik, bal kéz fele tért. Várunk minden érdeklődőt, szeretettel!

Nagy Dóra

Az interjú egészében: www.licum.hu

Bejelentés: 20/402-4303

E-mail cím:

info@debrecenikutyahaz.hu

Honlap: www.debrecenikutyahaz.hu

Facebook: Az Együtt az Állatokért Állatvédő Közhasznú Egyesület – Debrecen

A VII. Református Jótékonyági Bálon a támogatott intézmény, a Kóhalmi Szórványdiákotthon vezetője, Szegedi László és Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, s a tavalyi támogatott intézményt képviselő Zán-Fábián Sándor, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke is részt vett. S ott volt Mága Zoltán hegedűművész is, ő 2 millió forint értékű cipőadományt ajánlott fel a Kárpát-med-

Diákotthont támogat a bevétel

cében, határainkon túl élő hátrányos helyzetű gyermekeknek, így a Szórványdiákotthon lakóinak is.

Az otthon célja a román nyelvet nem ismerő székelyföldi gyermekek és az anyanyelvüket nehezen beszélő délerdélyi magyar gyermekek beiskoláztatása, egy hiteles ökumenizmus megélése és családi közösség megteremtése a család

nélkül nevelkedőknek. A bentlakásban 46 gyermek él, és mintegy 110 diák ingázik az iskola és a lakóhelye között.

A gyermekek többsége Dél-Erdélyből és a Székelyföldről érkezik az otthonba, amely állami támogatást nem kap. Pályázati pénzekből, támogatásokból, adományokból tartja fenn magát. Nagy álom a kollégiumbővítés, a nagyobb

könyvtár, az orvosi rendelő, a diákotthon-felújítás. Ezek megvalósulását segíti a bevétel.

A Tiszántúli Református Egyházkerület minden évben határainkon túli intézményeket támogat a befolyt összeggel. Tavaly mintegy háromszáz résztvevő és adományozó három és félmillió forinttal segítette a kárpátaljai fogyatékkal élő gyerekeket.

Buzás Borbála

„Köszöntlek kedves szép március! Ibolyaszagú, langyos leheletedet érzem már a levegőben. Zöld szőnyeget látom már kiterítve a halmokon. Itt-ott fehérlenek az árnyékos mélyedésekben a tavonvult télkirálynak elhagyogatott rongyai, de a napot már te emeled az égre, s a földön már a te lábad jár. És a te lábad nyomán kiszöldül a fű, és előkéklük az ibolya.

Kedves hónapom vagy te nékem. Te vagy az egyetlen, akit hívunk, és akit epedve vár mindenki. Felőled álmódostam én is a télen a kályha mellett, és a tűzbe melázva tűnődtem: hol vannak virágaid? hol vannak

madaraid? mit csinál most a fecskénk? és mit csinál most a gólyánk? [...] Azóta már úton is vannak. Valahol a tenger fölött száll felénk egy nagy fehér felhő. Azok a gólyáink. És száll egy nagy fekete felhő. Azok a fecskéink.”

Gárdonyi Géza

A citátum Az én falum c. gyűjtemény Március c. tárcarajzából, tárcanovellájából való (1898).

Fotó: Révész Gábor

Két év után újra a csúcson

A Lilla bár-Sportkomm FC két év után újra elhódította a Buzánszky Jenő Labdarúgó Egyetemi Kupát és a Kozma Mihály Futsal Cup-ot.

A Sportkomm FC 2010-ben még csak a Debreceni Egyetem legrangosabb kupasorozatának a harmadosztályában vitézkedett, ma már a divízió I. egyik meghatározó csapata, amely a 2013/14-es őszi szezonjában először nyerte meg a legjobb ligáját. Am nem csak ez az egyetlen siker, amelyet ebben a szemeszterben elértek, hiszen másodjára is elnyerték a Kozma Mihályról, korábbi futsal szövetségi kapitányról elnevezett tornát, illetve a Mentálhigiénés Kupát.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetemet képviselő gárda nehéz, ám diadalmas idényen van túl. A Sportkomm a Buzánszky Kupa csoportmérkőzéseinek mindössze egy vereséget szenvedett el négy találkozójaiból, megszerezve ezzel triójának első helyét. Azonban negyedöntőbeli ellenfele nem tűnt könnyű próbatételnek, hiszen két összecsapáson kellett legyőznie a korábbi bajnok Made in Italy gárdáját.

A SKFC az odavágót simán nyerte 6–2-re, ám a második párharcot nem kellett lejátszaniuk, mivel ellenfelük nem állt ki ellenük. A legjobb négy mezőnyében jött az előrehozott döntő, hiszen a már szinte ősi ellenségévé váló A-Men alakulata ellen kellett bizonyítaniuk. A Sportkomm hiányos csapattal állt ki, de egy tenyérizaszto meccsen kiharcolta a büntetőpárbajt 0–0-

s rendes játékidő után, és végül 3–2-vel bemaszírozta a döntőbe.

A fináléban sem tűnt úgy, hogy könnyű dolga lesz a TK-s csapatnak, hiszen a legutóbbi szezon ezüstérmesével, a Hangoverrel kellett megküzdeniük. Azonban a SKFC egy 5–1-es első félidő után már magabiztosan játszott. A fordulás után végül 6–3-as diadalt aratott a Sportkomm, a

csapat két tagja pedig különdíjban részesült. Míg Varga Dániel elnyerte a finálé legjobb játékosának járó elismerést, addig Bíró László Tamás a legjobb kapusnak járó díjat kapta meg.

A Kozma Mihály Futsal Cup-ért nagyobb harcot vívott intézményünk alakulata. Ugyan az első két kört simán megnyerte a Lilla bár-Sportkomm FC, a középdöntőben becsúszott egy vereség az afrikai légiósok alkotta F.C. Strikaz ellen, ám így is a fináléban találhatta magát a csapatunk. A SKFC játékosait viszont fütötte a visszavágás, hiszen ismét a Strikaz-zal kellett megmérkőzniük a tróféáért. Egy adok-kapok találkozón 4–4-es rendes játékidő után következhetek a hatméteresek, amelyen 3–2-re diadalmaskodott a Sportkomm. Legutóbb két éve duplázott a DRHE-t képviselő gárda, akkor a Kozma Kupa mellett a divízió II-t nyerték meg. Ezúttal viszont eljutottak az első osztályba, s ott először diadalmaskodtak. Egyetemünk büszke arra, hogy tanulóit, öregdiákjait, illetve további csapattársaikat ismét dicsőséget szereztek az intézménynek.

M.L.

Buzánszky, Kozma, Dunai gratulációja

Sebestyén Zsolt, a DRHE egykori sportkommunikátor szakos hallgatója, a gárda csapatkapitánya nagy lelkesedéssel beszélt az együttes múltjáról, jelenéről, jövőjéről, és hogy milyen érzés egyetemünket képviselni egy rangos egyetemi bajnokságon.

Hogyan alapítottátok meg a csapatot?

Ez egészen 2010-ig nyúl vissza, amikor is az egykori Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola sportkommunikátor szakán tanultunk. Amikor az első órákon megtörténtek a bemutatkozások, kiderült, hogy 16 hallgató közül 12 futballozik... Én már korábban jártam a Debreceni Egyetemre, így tisztában voltam vele, hogy létezik a Buzánszky Kupa, és arra gondoltam, hogy közösségépítő jelleggel össze lehetne hozni egy csapatot. Aztán nem gondoltuk volna, hogy a legmagasabb osztályig is eljutunk, és meg is tudjuk azt nyerni. Megkérdeztem néhány srácot, megalapítottuk a gárdát, a szakunk pedig megadta az együttesünk nevét.

Gondolom, gyökeresen változott a keret nálatok az évek során.

Igen, hiszen az alapításkori első keretből már csak hárman maradtunk. Arra viszont mindig is odafigyeltünk, hogy csak olyanok csatlakozzanak, akik emberileg is

közel állnak hozzánk. Ajánlások alapján is cserélődtek a játékosok, mígnem kialakult a mostani keret.

És milyen erős állománnyal rendelkeztek? Hiszen azért nem télt el eredménytelenül ez elmúlt pár esztendő!

Tudni kell a csapatról, hogy szinte mindenki megyei I-es vagy NB III-as klubban futballozik, illetve hárman a DEAC futballcsapatában is benne vannak, valamint a DVKLSZ (Debrecen Városi és Környéki Labdarúgó Szövetség) bajnokságában is folyamatosan játéklehetőséghez jutnak. Éreztük, hogy sikereket érhetünk el, látuk, hogy az erőviszonyok alapján bajnokságot is nyerhetünk, legalább egyszer.

Jól éreztétek, hiszen az őszi félévben sikerült a duplázás is. Ezt hogyan éltétek meg?

Sőt triplázás, mert a Menta kupát is megnyertük... Boldogok vagyunk mindannyian. Idáig az A-Men volt mindig a mumusunk, mert egyszer büntetőökkel estünk ki ellenük a Buzánszky Kupában, egyszer pedig egy góllal kaptunk ki ellenük korábban a legjobb nyolc között. Mindig megkaptuk őket az egyenes kieséses szakaszban, de most mi nyertünk.

Mit jelent számotokra, hogy két olyan focista játszik nálatok, mint Bíró Tamás László és

Varga Dániel, akik a döntő legjobbjainak járó díjakat is elnyerték?

Bíró Tamás László egy éve csatlakozott hozzánk, hiszen a korábbi kapusunk, aki sportkommunikátor volt, elvégezte a szakot, és Budapestre ment dolgozni, így kellett egy hozzá hasonló kaliberű portás. Mivel Varga Daniékkal játszott egy csapatban, ők ajánlották „Kockát”. Emberileg minden rendben volt vele, úgyhogy csatlakozott hozzánk. Varga Dani pedig annyira régi motoros, hogy ő is az alapítók közé tartozik. Mindketten óriási részt vállaltak abban, hogy sikert arattunk idén, de ez egyben a csapat diadala is volt.

Milyen érzés számotokra, hogy intézményünket képviselhetitek ezen a tornán?

Öröm, hogy a DRHE-t képviseljük; egyébként a tanároktól is nagy támogatást kapunk. Tóth Csaba tanár úr, aki igaz nem tanított minket, szinte minden meccsünkre kijött, szakmailag is és mentálisan is segített. Tamus István és Kmezczó Szilárd tanár urak is állandóan érdeklődnek felőlünk. Éreztük, hogy ez fontos az intézménynek, hiszen megkapjuk tőlük is a támogatást.

Meddig fogja a Sportkomm FC riogatni a Buzánszky és a Kozma Kupa mezőnyét?

Amíg a lelkesedés megmarad, illetve

amíg a többiek is folytatni akarják, addig mindenképp ott leszünk mind a két sorozatban. Most, hogy egy vagy öt, vagy éppen 10 évig játszottunk, azt nem tudjuk, de ameddig szeretjük, és jól érezzük magunkat, addig csináljuk. Emellett nagy szó számunkra az is, hogy ha Buzánszky Jenő, Kozma Mihály és idén Dunai Antal hozzánk jön, és gratulál. Az nem sportember, akit ez nem tölt el büszkeséggel.

Makranczi László

Fotók: Jászay László

Debreceni Főnix. Református ifjúsági lap. Kiadja a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE)

Felelős kiadó: Dr. Fekete Károly, a DRHE rektora * A kiadó székhelye: Debrecen, Kálvin tér 16.

Szerkesztőség: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Tel.: (52) 516-800/18558 * E-mail: fonix@kfrtkf.hu

NMHH-nyilvántartási szám: IO/4152-2/2012

Főszerkesztő: Arany Lajos

Hallgatói szerkesztők: Ásztai Lili, Czibere Zsuzsanna, Gyöngyösi Tamara, Honti Orsolya, Lamos Péter, Makranczi László, Csermely Gábor (tervezőszerkesztő), Major Fanni, Nagy Ádám, Nagy Angéla (tördelők) * Fotós: Révész Gábor

Integrált médiafelületünk: www.licium.hu

Nyomdai munkálatok: Kapitális Nyomdaipari Kft., 4002 Debrecen Balmaújvárosi út 14 – felelős vezető: ifj. Kapusi József

HU ISSN 1787-7652

